

О.В. Ольшанський, д-р екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ПІДГОТОВКИ МЕНЕДЖЕРІВ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ

У сучасних умовах управління підприємствами торгівлі знаходиться під впливом глобалізаційних процесів, які сприяють становленню універсалізму міжнародного бізнесу та віддзеркалюють зростання ступеня пов'язаності суб'єктів світової спільноти за різними напрямками діяльності – в економічній, політичній, екологічній, культурній та комунікаційній сферах. У результаті досліджень встановлено, що у сфері продовольчої торгівлі глобалізація має характер незамкнених циклів, тобто характер соціальних хвиль, наявність яких віддзеркалює двоїсту природу суспільних змін – співвідношення поступовості та циклічності. Хвилеподібність процесу глобалізації зумовлена його суперечливістю, котра відбиває взаємодію двох протилежних тенденцій – зближення суб'єктів світової спільноти та їхньої конфронтації. У сучасному світі ця взаємодія ґрунтується на поєднанні інтеграційних процесів та збереженням країнами і народами їх самобутності й самостійності у різних сферах, включаючи підприємництво та управління.

Диверсифікація світового продовольчого ринку йде досить активно та інноваційно: збільшується частка екологічно чистих продуктів та продуктів з високою долею доданої вартості, функціональних продуктів та продуктів швидкого приготування. Виник новий сегмент ринку – продукти генномодифікованої технології із наперед заданими властивостями, відповідно впроваджуються інноваційні форми управління бізнесом. Проведені дослідження свідчать, що сьогодні вся виробничо-економічна система країни, в тому числі і сектори сфери торгівлі, з управлінської точки зору є переважно об'єктами глобалізації, а не її активними суб'єктами, до чого треба прагнути. Для подолання цієї ситуації визначено пріоритети національної політики у сфері підприємництва та підготовки кадрів для неї.

Запропоновані методологічні підходи до оцінки наслідків глобалізації для різних секторів економіки та форм бізнесу і можливого їх впливу на інші об'єкти економічних відносин доцільно розглядати на макро- та мікрорівні управління. В результаті досліджень встановлено, що галузь зі стабільним перевищенням

експорту над імпортом отримує позитивні наслідки від міжнародної інтеграції, а галузь зі зворотнім співвідношенням міжнародних торговельних угод – негативні, що дає можливість коригувати бізнес-процеси та проектувати форми управління.

Зворотною тенденцією глобалізації визначено посилення регіональних чинників розвитку соціально-економічних процесів, обумовлених прагненнями зберегти власну етнокультурну спадщину, а у сфері економіки – захистити власний ринок, у сфері торгівлі – відродити національні традиції підприємництва та управління. Систематизація бізнес-процесів та досвіду управління міжнародним бізнесом дозволила вдосконалити освітні програми та компетентності менеджерів, імплементувати європейський та світовий досвід в навчальний процес факультету менеджменту.

Пропонується активно впроваджувати такі інноваційні форми підготовки фахівців з менеджменту:

- дослідження і оцінка зарубіжних ринків товарів та послуг;
- розробка проектів стратегії виходу підприємств торгівлі на зовнішні ринки та залучення іноземних фірм на регіональні ринки;
- проектування систем управління підприємствами торгівлі на основі міжнародних систем бізнес-процесів.

З урахуванням наукового та кадрового потенціалу, існуючих напрацювань і планів наукових досліджень розроблено пропозиції до програм розвитку торгівлі, ресторанного господарства, туризму та туристичної інфраструктури Харківської області, які включають проведення науково-практичних конференцій, моніторинг підприємств продовольчої торгівлі і закладів ресторанного господарства щодо формування кулінарної карти Слобожанщини, аналіз автентичності закладів ресторанного господарства зарубіжних кухонь, майстер-класи та фестивалі національних кухонь, літопис Слобожанських ярмарків як культурно-історичної спадщини та чинника туризму.

Особливим розділом секторальних стратегій постає підготовка управлінських кадрів для підприємств продовольчої торгівлі та ресторанного господарства, які мають поєднувати світовий досвід, особливості бізнесу та національні норми і традиції підприємництва. В якості ефективних інноваційних форм підготовки менеджерів міжнародного бізнесу пропонується залучення студентів до підготовки наукових робіт, інноваційних проектів, бакалаврських і магістерських робіт з проблем розвитку продовольчої торгівлі та ресторанного господарства Харківської області, проведення спільних заходів на базі кафедри менеджменту, участь студентів факультету менеджменту у всеукраїнських та міжнародних виставках та бізнес-форумах.